

Аллоҳ қандай туширган бўлса, шундай ҳолда ўқи

14:00 / 12.07.2021 2684

Аллоҳ таолонинг охирги китоби бўлмиш Қуръони Каримнинг тиловати ҳам нафс поклиги ва ахлоқ сайқалига катта таъсири бор омилдир.

Қуръони Карим тиловати деганда унинг ҳарфларини жойига қўйиб, аниқ талаффуз ила ва тажвид қоидаларига мувофиқ тарзда шошилмасдан ўқиш тушунилади.

Қуръони Каримда унинг тиловати ҳақида олтмиш еттита оят келган. Қуръони Карим тиловати жуда ҳам фазилатли амал ҳисобланади.

Аллоҳ таоло Фотир сурасида марҳамат қилади:

أَرْسُمْهُ أَنْ قَرَرْنَا مِمَّ أَوْقَفْنَا أَوْعَالَصْنَا أَوْمَأَقَاوَهُ لَلْبَاتِكَنْ نُولْتَيْ نِي دَلَانِ
رُوبَتَنْ نَلَّ عَرَا جَتَنْ نُوخَرْيَ عَيْ نَالَعَو

رُوكَشْ رُوفَعُهُ نَالِصَفَنْ مِمَّ مَعَدِي زَيْ وَ مَعَرُوحُ أَمْ مَعِي فَوْيَل

«Албатта, Аллоҳнинг Китобини тиловат қиладиганлар, намозни тўқис адо этиб, Биз уларга ризқ қилиб берган нарсалардан махфий ва ошкора нафақа қиладиганлар ҳаргиз касодга учрамайдиган тижоратдан умидвор бўлурлар. У Зот уларга ажрларини тўлиқ қилиб бериши ва Ўз фазлидан

зиёда ҳам қилиши учундир. Албатта, У ўта мағфиратлидир ва кўп савоб берувчидир» (29-30-оятлар).

Яъни Аллоҳ таоло ўта мағфиратли Зотдир. Қуръон тиловат қилган, намозни тўқис адо этган, инфоқ-эҳсон қилганларнинг гуноҳларини мағфират этади.

Аллоҳ таолонинг Китобини тиловат қилиш унга кўз югуртириб чиқиш ёки ёдлаб олган жойини шуурсиз такрорлаш эмас. Қуръон тиловати уни бутун вужуд билан ҳис этган ҳолда тадаббур ила ўқиб, унга амал қилишдир.

Ҳа, Қуръон тиловати ниҳоятда зарур. Шунинг учун ҳам оятда мўминларга хос сифатлар ичида биринчи ўринда Қуръон тиловати келмоқда. Аввал айтиб ўтилганидек, ҳақиқий тиловат ўзидаги зикр қилинган ҳукмларга амал этишга чорловчи тиловатдир.

Аллоҳ таоло Бақара сурасида марҳамат қилади:

**نَمَوْبَ نُونٍ مُّؤَيِّنٍ وَرَوَّالَتْ قَحْهَ نُونٍ تَبَاتِ كَلِّا مُّهَانِي تَأْنِي دِلِّا
نُورَسِ اِخْلِا مُّهَ كَلِّا لُؤْفِ وَبُ رُفِ كَلِّا**

«Биз китоб берганлардан уни ўрнига қўйиб тиловат қиладиганлари – ана ўшалар унга иймон келтирадилар. Ким унга куфр келтирса, ана ўшалар – ўзлари зиён кўрувчилардир» (121-оят).

Кимки Қуръони Каримни инсоф билан, ўрнига қўйиб ўқиса, унга иймон келтириш зарурлигини тушуниб етади. Бу улкан ҳақиқатни ушбу ояти кариманинг биринчи жумласидан тушуниб оламиз.

«Биз китоб берганлардан уни ўрнига қўйиб тиловат қиладиганлари – ана ўшалар унга иймон келтирадилар».

Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳу «ўрнига қўйиб тиловат қилиш»ни: «Ҳалол деганини ҳалол билиб, ҳаром деганини ҳаром билиш; Аллоҳ қандай туширган бўлса, шундай ҳолда ўқиш, маъноларини бузмаслик, ўзича нотўғри таъвил қилмаслик», деб шарҳлаганлар.

Шу ва шунга ўхшаш шартларга амал қилиб, инсоф билан тиловат этганлар иймонга келиб, икки дунё саодатига эга бўладилар.

Аллоҳ таоло Аъроф сурасида марҳамат қилади:

نُومَ حُرَّتْ مُكَلَّلَ لُؤْتِ صَنَّاوُ هَلْ أُوْعَمَ تَسَافُ نَأْرُقُلِّا عَرُقِ اِدِّاو

يَفِ نِيَّوَامُوكِ نِيَّتَقَانُ بُوْنَمِ يَتَأَيَفِ قِيَقَعْلَا يَلَا وَأَنَا خَطْبُ يَلَا مَوِي
 لَأَقِ لَكَلْ دَبْحُنْ أَنْ لُكْ هَلْ لَلْ لُؤْسَرَايَ : أَنْ لُوقَ «فِي مَحْرَعُ طِقِ الْوَمُ ثِي رِي غِ
 بَاتِكُ نَمِ نِيَّتِي أَمَّ لَعَتِي فَيَجْسَمُ لَا يَلَا مَوِي لُكْ مُكْدَحْ أُوذَعِي نَأَلَفِ
 رِي خُغْرَاوُ ثَالِثُ نَمُ هَلْ رِي خُثَالِثُو يَنْ يَتَقَانُ نَمُ هَلْ رِي خُجَوَّ زَعِ هَلْ لَلْ
 . «لَبَّ إِلَا نَمُ نُوْدَانَعُ نَمُ وَيَغْبُرَا نَمُ هَلْ

Уқба ибн Омир розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам олдимизга чиқдилар. Биз суффада эдик. У зот:

«Қай бирингиз Бутҳон ёки Ақийққа ҳар куни бориб, гуноҳ қилмасдан ва қариндошлик алоқасини узмасдан иккита катта ўркакчи туя олиб келишни хоҳлайди?» дедилар.

«Эй Аллоҳнинг Расули, ҳаммамиз ҳам буни жуда хоҳлаймиз», дедик.

«Албатта, бирингизнинг ҳар куни масжидга келиб, Аллоҳ азза ва жалланинг Китобидан икки оят ўрганмоғи иккита туядан яхшидир. Учтаси учтадан яхшидир. Тўрттаси тўрттадан яхшидир. Адади қанча бўлса, шунча туядан (яхши)», дедилар у зот».

لَأَقِ مَلَسُو هِي لَعِ لَلْ يَلْ صِي بِنَلَا نَعُ هُنَّ عُهُ لَلْ يَصْرَرَةَ رِي رُهُ يَبَأُ نَعُ
 يَلَا أَقِي رَطِ وَبُ هَلْ هَلْ لَلْ لَّهَسُ أَمْلَعِ هِي فُ سَمْتَلِي أَقِي رَطَا كَلَسُ نَمُ
 هَلْ لَلْ بَاتِكُ نُوْلُ تِي هَلْ لَلْ تُوْبُ نَمِ تِي بِي فُ مَوْقِ عَمْتُ جَا أَمُ ، نَعُ لَلْ
 هَلْ مَحْرَلَا مُهُ تِي شَعُو هُنَّ يَكْسَلَا مَهِي لَعُ تَلَزَنُ الْإِ مُهُ نِي بُو هُنَّ وَسَرَادَتِي وَ
 دَوَادُ وَبَأُو مَلَسُ مَامُ هَاوُرُ . «هُدُنْ نَمِ يَفُ هَلْ لَلْ مُهُ رَكَدُو هَلْ كَلِي الْإِ مَلَا مُهُ تَفَحُو

Абу Ҳурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Ким илм талаб қилиш йўлига тушса, Аллоҳ унга жаннатнинг йўлини енгиллаштиради. Қайси бир қавм Аллоҳнинг уйларидан бирида жам бўлиб, Аллоҳнинг Китобини тиловат қилсалар, уни ўзаро ўргансалар, албатта, уларнинг устига сакина тушади, уларни раҳмат ўраб олади, фаришталар қуршаб оладилар ва Аллоҳ уларни Ўз ҳузуридагилар қаторида зикр қилади», дедилар».

Икки ҳадисни Муслим ва Абу Довуд ривоят қилишган.

هِي لَعِ لَلْ يَلْ صِي بِنَلَا نَعُ هُنَّ عُهُ لَلْ يَصْرَرَةَ رِي رُهُ يَبَأُ نَعُ
 لَّتْرُتُ تَنْ كَامَكُ لَّتْرُو قَتْرَاوُ أَرْقَا : نَأَرْقُلَا بِحِصْلُ لَأَقِي : لَأَقِ مَلَسُو

يُذِمُّرَّتِلْ اَوْ دَوَادُ وَبَأُ هَاوَر . «اَهُارِقَتِ عَيْ آرَخِ آذَنْعَ كَتَلْ زَنْمٌ نِإْفِ ، اِي نُّدِلْ اِي فِ

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар:

«Қуръон соҳибига: «Қироат қилиб кўтарилавер. Дунёда қандоқ тартил қилган бўлсанг, худди шундоқ тартил қил. Албатта, сенинг манзилнинг охириги қироат қилган оятингнинг маконидан бўлади», дейилади».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

اَلْاِقْمَلِسُو هَلْ لَعَلَّ اِي لَصَّيْبِن لَانَعُ ، هُنَعُ هَلْ لَ اِي ضَرَّهَ زَيْرُهُ يَبَأُ نَعُ
، هَمَّ اَرَكُلْ اِحَاتُ سَبْلُ يَفِ ، هَلَّ حَبَّرَ اِي ؛ لُوقِي فِ هَمَّ اِي قَوْلِ اِمَّوِي نَارُقُلْ اِي حَي
، هُنَعُ ضَرَّ اَبَّرَ اِي ؛ لُوقِي مَّثُ هَمَّ اَرَكُلْ اِي هَلَّ حَبَّرَ اِي ؛ هُنَعُ زَبَّرَ اِي ؛ لُوقِي مَّثُ
هَاوَر . «ةَنَسَحَ اِي اَلْاَلْ كَبُّ دَارْتُو ، قَرَاوْ اَرُقَا ؛ هَلْ لُوقِي فِ ، هُنَعُ اِي ضَرَّي فِ
يُذِمُّرَّتِلْ ا

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар:

«Қуръон қиёмат куни келиб:

«Эй Роббим, унга сарпо бер», дейди. Бас, унга каромат тожи кийдирилади. Сўнгра у яна:

«Эй Роббим, зиёда қил», дейди. Шунда унга каромат сарпоси кийдирилади. Сўнгра у яна:

«Эй Роббим, ундан рози бўл», дейди. Бас, У Зот ундан рози бўлади. Сўнгра унга:

«Қироат қил ва кўтарилавер. Сенга ҳар бир оят учун бир ҳасана зиёда қилинади», дейилади».

Термизий ривоят қилган.

مَّوِي اِحَاتُ هَادِلْ اَوْ سَبْلُ هِي فِ اِمْبَلْ مَعَوَ وَ نَارُقُلْ اَرَقُ نَمٌ «؛ دَوَادُ يَبَأُ و
تَنَّاكُ وَلْ ، اِي نُّدِلْ اِي تُوِيْبُ يَفِ سَمَّ شَلْ اِي وَضُ نَمٌ نَسَحَ اِي هُوَ وَضُ هَمَّ اِي قَوْلِ ا
«اَدَّوَبَلْ مَعُ يَدِّلْ اَبُ مَّكُنَّ ظَا مَفُ مَّكِي فِ

Абу Довуднинг ривоятида:

«Ким Қуръонни ўқиса ва унда бор нарсага амал қилса, унинг ота-онасига қиёмат куни зиёси, агар ичингизда бўлса, бу дунё уйларидаги қуёш зиёсидан ҳам яхшироқ бўлган тож кийдирилади. Энди бунга амал қилганга нима бўлишини ўзингиз билиб олаверинг», дейилган.

«Руҳий тарбия» китобидан